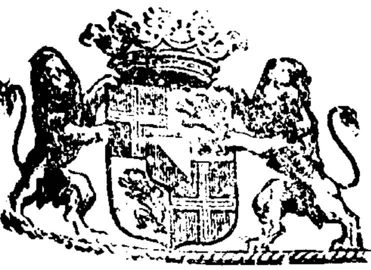
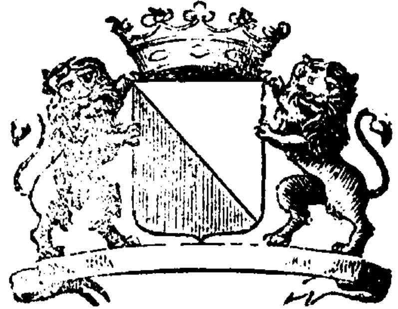
A°. 1859. N°. 49.

WOENSDAG 16 FEBRUARIJ.

UTRECHTSCHE PROVINCIALE EN STADS-COURANT

Algemeen Advertentie-Blad.

Bij deze COURANT behoort een BIJVOEGSEL.

UTRECHT 16 Februarij.

De konferentie te Parijs zal spoedig bijeenkomen; alle mogendheden hebben zich daarvoor verklaard; zal daardoor ook de angst der gemoederen voor den oorlog verdwijnen? Naar men berigt, zullen alleen de Oostersche aangelegenheden op de konferentie ter sprake komen; althans Oostenrijk verlangt dat. Toch zal het moeijelijk vallen, als men eenmaal aan de groene tafel is gezeten, niet ook van gedachten te wisselen over eene zaak, die Europa zoo ligtelijk aan de verschrikkingen des oorlogs had kunnen prijs geven, en die, ofschoon veel beter staande dan voor 6 weken, nog in lange na niet geregeld is; vooral als graaf *Cavour* te midden der eerste staatslieden van Europa heeft zitting genomen, schijnt 't bijna onmogelijk, dat op dit punt de wensch van Oostenrijk zal vervuld worden.

Buitendien staat echter het Italiaansche vraagstuk beter dan vroeger, zooals we zeiden. Dat mogt men opmaken uit de eerste berigten, die gewaagden van den wensch van Oostenrijk om aan de billijke eischen tot ontruiming van de Legatiën te voldoen, — dat bleek uit de gister medegedeelde verklaring van lord *Malmesbury*, die, hoe onduidelijk weêrgegeven, dit als zeker aangaf, dat de Britsche minister gegronde hoop durfde koesteren op het behoud des vredes, en ten gevolge daarvan de regeling der kwestie van den slavenhandel met de Unie durfde verwachten, — dat blijkt heden uit een gewigtig artikel door de *Preusz. Zeit.* geleverd, dat eene verklaring bevat van de Pruissische regering over den stand der zaken, en dat zonder twijfel geheel in vredelievenden zin is gesteld, en waarom trent wij naar Berlijn verwijzen.

Bij die goede tijdingen, voegen wij, dat het *J. de Petersbourg* bepaald verklaart, dat Rusland aan geene wapening denkt; nu mogen uit Italië berigten komen van troepen bewegingen en moge het waar zijn, dat ook in Frankrijk de krijgstoerustingen nog niet worden gestaakt, het *ensemble* der berigten is en blijft ten gunste van den vrede; we behoeven dan ook de geruchten van het vormen van een Fransch centraal Italiaansch leger niet te weêrspreken evenmin als die van het plan des Pausen, om Rome te verlaten en bij de eerste verwikkelingen zijn zetel, onder de bescherming van Oostenrijk, te Bologna te vestigen.

Wordt de Ital. zaak goedschiks geregeld, ook omtrent de Donauvaart en *Couza's* benoeming, zal men het dan wel eens worden, ofschoon de taal van de ministeriële *Morn. Her.* doet vreezen, dat 't Britsche kabinet aan den Donau op nieuw de Oostenrijksche politiek zal steunen en alzoo den wensch der bevolking voor niets wil achten! De *Times* en *Daily News* verdedigen echter met warmte de dubbele keuze van prins *Couza*.

De hervormingsvoorstellen van *Gladstone*, aan 't Ioniesch parlement ingediend, zijn zeer liberaal. De magt van den lordkommissaris wordt in evenwigt gehouden door de kamers, die bij adres zijne terugroeping mogen vorderen; de uitvoerende magt zou bij een ministerie berusten in plaats van bij den Senaat, terwijl de wetgevende kamer alleen over de belastingen kan beschikken, en de grootste helft der Senaatsleden zou kiezen; de overigen zouden door de koningin benoemd worden. Hoe vrijgevig, zullen deze plannen de eilandbewoners wel niet voldoen, daar zij vereeniging met Griekenland verlangen.

Berigten van Haïti zeggen, dat *Soulouque* afstand heeft gedaan van den troon van Haïti en dat eiland reeds verlaten heeft, nadat zijne troepen zich met die van *Greffard* hadden verstaan.

— Z. M. heeft aan den gepens. kapt. van het korps mariniers *J. J. Gertler* vergunning verleend tot het aannemen en dragen der versierselen van ridder der 4. kl. der orde van Mil. Verdiensten, hem door den keizer aller Russen geschonken; — en de medaille voor eerlijke en trouwe dienst, *in goud*, toegekend aan den opperschipper 1. kl. bij de Ned. marine *J. H. Volkerts van Hoogendaal*, voor zijn meer dan 50 jarigen diensttijd bij de zeemagt.

Z. M. heeft, op hun verzoek, eervol ontslag verleend aan *C. Brak*, als burgem. der gem. Oudorp; en aan mr. *O. D. J. Bagelaar* als plaatsverv. kantonregter te Breda; — en benoemd tot ontv. te Geesteren c. a. de heer *J. van Velthuysen*, ontv. te Vorden.

•— De *Dr. Ct.* beweert, dat de regering niet voornemens zou zijn, in de rigting der koncessie *Stoel* wijzigingen te brengen, evenmin als in de mate en wijze der te verleenen ondersteuning; het zou ons zonderbaar schijnen, dat alzoo de meening der meerderheid van de Kamer geen invloed had op de regeringsvoorstellen; wij gelooven te zeer, dat men door gemeen overleg tot een zoo goed mogelijke regeling der zeker moeijelijke spoorwegzaak zal willen komen, en dat daarom vele der juiste beschouwingen der Kamer bij de regering ingang zullen vinden, zoowel wat aangaat, de noodzakelijkheid, om een groot centraal punt voor de verschillende lijnen te kiezen, als wat de verbinding betreft met den Rijnspoorweg, waarvoor de Kamer bepaaldelijk Utrecht in de eerste plaats heeft aangewezen.

•— Uit 's Hage schrijft men ons:

Gedurende dit jaar zullen 50 jongelingen, geheel ten koste der koloniale geldmiddelen, op de koninklijke militaire akademie te Breda worden geadmitteerd, ter opleiding voor de verschillende wapenen van het leger in Oost-Indië.

De kapitein, jhr. *Hooft*, van het regement rijdende artillerie, te Leijden garnizoen houdende, is, naar men verneemt, door Z. M. benoemd tot adjudant van gemeld regement.

Naar men verneemt, is door den minister van Oorlog bepaald, dat de kapt. *van der Star*, alsmede de 1. luit. *Hubar*, beiden van den generalen staf, wanneer het 3. reg. dragonders met 1 Mei aanst. te 's Hage in garnizoen zal komen, bij laatstgemeld reg. zullen overgaan.

•— Zaturdag aanstaanden zal voor de eerste maal sinds een 10tal jaren de verjaardag des Konings weder openlijk en algemeen worden gevierd. Zulk een verjaarfeest, steeds voor den Nederlander van gewigt, omdat hij het heil van zijn vaderland zoo innig verbonden weet aan 't Huis *van Oranje*, is het in dubbele mate, nu eene droevige gebeurtenis geruimen tijd de viering er van, naar den wensch des Konings niet had doen plaats hebben. Van verschillende zijden ontvangt men dan ook de berigten van de feestelijkheden, op dien dag bepaald, en Utrecht zal daarin niet achterlijk blijven. Tot het ontrollen van de Vaderlandsche driekleur zullen wij de burgerij niet behoeven op te wekken; de stad zal ongetwijfeld zich in feestdosch tooijen; buitendien zal het spel der klokken van onzen statigen Dom het luchtruim doorklinken en allen tot vreugde stemmen, vooral als eene lieve voorjaars zon (die zich reeds een enkele maal doet voelen, al is de lente nog verre) de geheele natuur in eene blijde stemming brengt.

Tegen 1 ure zal er dan ook groote parade zijn van de schutterij en het garnizoen op het plein Vredenburg. Bij deze parade zal voor 't eerst de nieuwe Schutterijmuziek zich doen hooren, die thans onder direktie staat van den kapelmeester *v. Eijken*; het muziekkorps zal eene geheel nieuwe uniform dragen.

Na afloop der parade zal door de artillerie een assaut voor wapenen en gymnastische oefeningen gegeven worden in de gewone schermzaal, terwijl aan de beste werkers op dit assaut even als aan de beste remonterijders belooningen zullen worden uitgedeeld.

Bij het bataljon mineurs en sapeurs zal na afloop der parade een assaut worden gegeven, waarop brevetten van prevôt en meester op de punt en de sabel, belooningen aan de onderwijzers en beste leerlingen zullen uitgereikt worden; daarna zullen door de meestgevorderde leerlingen der bataljons-zangschool koren gezongen worden.

Bij de infanterie zal insgelijks een assaut plaats hebben, waarbij uitdeeling van brevetten aan prevôts en meesters. Voorts worden even als bij de andere korpsen verschillende belooningen uitgedeeld aan onderwijzers op de school en voor het schermen.

Tegen 5 ure zullen de officieren der schutterij zich aan een feestmaal vereenigen, in de zalen van den heer *Rikkers*, die als altijd den goeden naam zal weten te handhaven, dien hij zich als *restaurateur* heeft gemaakt.

Des avonds is er groote receptie van burgerlijke en militaire overheden bij den Kommissaris des Konings, jhr. *H. H. Röell*; het goevernementshuis zal geïllumineerd zijn, terwijl de artillerie-muziek gedurende de receptie eenige muziekstukken zal uitvoeren.

De luitenants-vereeniging *inter nos* zal zich daarna aan een soepee vereenigen in 't Gebouw van kunsten en wetenschappen.

Eindelijk zullen de onderofficieren van de schutterij een avondfeestmaal houden in 't Gebouw van kunsten en wetenschappen, terwijl de onderofficieren van het garnizoen een bal hebben in de zaal nevens den Schouwburg, bij den heer *Wolters*.

's Konings jaardag zal dus in verschillende opzigten voor Utrecht een feestdag wezen, dien we hopen, dat blijde zal aanvangen en blijde eindigen.

— Te 's Hage zullen verschillende gebouwen verlicht zijn, als o. a. de ministeriën en de hotels der gezanten; den Koning zal eene serenade bij fakkellicht worden gebragt door de nationale en typografiesche zangvereenigingen.

Te Amsterdam zal in den stads-schouwburg eene buitengewonen voorstelling worden gegeven. De afdeelingen van *'t Metalen Kruis* zullen bijna overal 's konings verjaardag vieren.

•— Uit Bergen op Zoom schrijft men ons:

Ook alhier zal de verjaardag van Z. M. den koning luisterrijk gevierd worden. Ten 12 ure groote parade en daarna groot assaut met prijs-uitdeeling, waartoe eene zaal smaakvol versierd is. — Eene som gelds is aan de kompagniën verstrekt, ten einde de manschappen eenige verversnering te kunnen verschaffen. De kazernepoort wordt versierd en verlicht. Ten 5 ure zullen al de officieren van het garnizoen, alsmede der schutterij, zich aan een gezamentlijk diner vereenigen; zullende een bal op maandag a. s. plaats hebben. — De fraaije hoornmuziek zal zich bij al deze gelegenheden doen hooren.

•— Een nader schrijven aan de *A. C.* meldt, dat er ook bij de vervulling van twee hoogleeraarszetels aan de Utrechtsche Akademie voor de vad. geschiedenis en nederl. letterkunde, behalve van de reeds genoemden, ook gesproken wordt van dr. *Brill* en prof. *Jonckbloet*; ook noemt men dr. *Schotel*; maar zoo voortgaande kon men eene geheele reeks van namen krijgen. Bij de gelukkige zamenstelling van ons kollegie van kuratoren hebben we de overtuiging, dat stellig eene goede voordragt zal worden gedaan.

•— Den 14 Febr. is aan onze Hoogeschool tot dokter in de geneeskunde bevorderd de heer *A. C. J. Bressler*, van Utrecht, na verdediging van een proefschrift over de uitzetting van het hart.

— Gister is te Leiden tot Doktor in de Regten bevorderd de heer *E. B. A. N. Melort*, geb. te 's Gravenhage, na openlijke verdediging van een Spec. Hist.-Jurid. Inaug. „de appellandi facultate in causis criminalibus."

— Men verneemt, dat bij het gewestelijk bestuur van Middelburg het voornemen bestaat om de aan die provincie in eigendom toebehoorende, thans in verschillende gebouwen verspreide boek- en plaatwerken te doen bijeenbrengen, ordenen en katalogiseren, ten einde de verzameling tot eene provinciale bibliotheek te vormen, welke daarna voor het publiek gebruik zou worden opengesteld.

Gedep. Staten hebben een hunner leden, met den griffier en den archivarius van Zeeland, als kommissie benoemd om aan dat voornemen uitvoering te geven en om het beheer en toezigt over die bibliotheek te voeren.

•— Uit Leijden schrijft men ons:

„Men spreekt weder van konflikten tusschen het hervormd kerkbestuur en het burgerlijk gezag, en tusschen de verschillende deelen van dat bestuur. Oude geschillen schijnen weder te worden opgerakeld, die vroeger wel waren bijgelegd, maar altijd toch nog voortkankerden, omdat de vereffening niet door radikale middelen was tot stand gekomen.

„Op nieuw maakt de algemeene kerkeraad, naar men zegt, bezwaar, om twee nieuwe kerkvoogden ter agreatie aan de gemeente van den predikstoel voor te stellen, omdat de wijze van benoeming nog geschiedt naar een bijzonder reglement van 1806; terwijl later nieuwe reglementen zijn ingevoerd, die

door de Hervormde gemeente niet worden aan- of in acht genomen. De kerkeraad dringt aan op de afschaffing van oude reglementen en de invoering van het nieuwe, tengevolge waarvan er zou komen een kollegie van kerkvoogden en notabelen, waarvan de leden worden gekozen door de gemeente. Een lofwaardig beginsel, *mits* de kerkeraad dan maar *eerst* zelf het voorbeeld geve, van dit beginsel op zijne zamenstelling toe te passen. 't Is toch zonderbaar eene gewoonte aan te tasten, die men zelf nog volgt en geëerbiedigd wil zien. De beleefdheid vordert, dat men eerst zelf de plaats inruime aan een ander, vóór men anderen dringt op te staan, als een en 't zelfde beginsel allen noopt heen te gaan.

»Een ander geschil betreft den eisch, om een Godshuis voor twintig jaren subsidie uit de stedelijke kas te verzekeren. Even vreemd voorwaar, als men bedenkt, dat geen gemeentebestuur zulk eene verzekering kan geven, maar elk jaar afhankelijk is van de goedkeuring eener hoogere magt, die de wet daarmede heeft belast.

»Nog eene moeijelijkheid doet zich op door den eisch, dat het Roomsch-Katholiek armbestuur zal worden uitgesloten van het genot der bijzondere voordeelen van eene instelling, die zich belast met het bakken van brood voor de overige armbesturen. 't Is zeker lofwaardig, om langs allerlei wegen de diakoniale kas te stijven, en niemand zal betwisten, dat de moeijelijke taak der kerkelijke liefdadigheid niet door beperkte middelen nog meer mag worden bezwaard. Maar als de gemeenteleden zoo slecht geven, en de inkomsten langs dien weg verminderen, is het toch nog niet geoorloofd pogingen te doen, om zich te verrijken met gelden, die, naar billijkheid over alle armbesturen worden verdeeld? Zonder eenigermate te treden in de *mérites* der zaak, gelooven wij toch, dat men in den tegenwoordigen tijd hoogst onvoorzigtig handelt met zulke eischen te doen, als men teregt zich soms ergert over de heerschzucht en den overmoed van de R. K. kerk. Er blijft altijd in ons land nog eenig spoor over, dat doet denken aan de overmagt eener heerschende kerk, — of der gezindheid van de meerderheid."

— Aan de *Arnh. Ct.* wordt berigt, dat de min. van binnenl. zaken een schrijven gerigt heeft aan Gedep. Staten der verschillende provinciën om te vernemen, wat er te doen zij om het vele werk der jaarlijksche verkiezing der leden van de kamers van kooph. te verminderen; de min. zou eene aftreding van de helft der leden om de 2 jaren meest wenschelijk achten.

— De Kamer van Koophandel te Haarlem heeft besloten om Z. M. den koning een adres aan te bieden, bij 't welk zij verlangt, dat, ten dienste van den handel en het fabriekwezen, en op het voorbeeld van hetgeen dienaangaande in België bestaat, de rapporten van de Nederlandsche konsuls openbaar zullen worden gemaakt en verkrijgbaar gesteld, en dat hier te lande, ten behoeve der nijverheid, een depot zal worden gevestigd van monsters der in den vreemde meest gewilde voortbrengselen.

— Vrijdag jl. is het onderhoud der provinciale wegen in Noord-Brabant aanbesteed geworden. Daar die kosten van onderhoud zoo aanzienlijk waren, hebben de prov. staten bij de behandeling der begrooting, telkens bij gedep. staten aangedrongen, om middelen te beramen, ten einde in die kosten vermindering te verkrijgen: onder de middelen, die in de vergadering der prov. staten werden aangenomen, behoorde de opheffing van de zoogenaamde kantoniers of wegwerkers en de aanbesteding in kleine percelen. Gedep. staten hebben de bepalingen doen opnemen in de voorwaarden van aanbesteding. Het gevolg is geweest, dat eene besparing van ongeveer *f* 30,000 verkregen is.

— Te Middelburg is, even als reeds vroeger te Leeuwarden is geschied, door de maatsch. tot bev. van nijverheid aangenomen, naar middelen te zoeken, om het kwaad tegen te gaan, dat zoo ruim hier te lande veld wint: namelijk de late en ongeregelde betaling van jaarrekeningen, die voor winkeliers zoo nadeelig werkt.

:— In den Haagschen gemeenteraad is ingekomen een voorstel van B. en W., om de plannen omtrent de zeehaven te Scheveningen te stellen in handen van 't kon. instituut van ingenieurs te Delft. Omtrent den watertoestand te 's Hage is bepaald, om ter bevordering van eenen beteren watertoestand in beginsel aan te nemen: *a.* eenige grachten, die voor de cirkulatie niet noodig en voor eene goeden waterafloop hinderlijk zijn, te dempen, en die te vervangen door breede riolen, van putten voorzien: *b.* door den aanleg van ruime brandspuiten, die met den boezem in gemeenschap staan, en bij den laagsten waterstand overvloedig water kunnen geven, het gemis van grachtwater bij brand te verzekeren; — en aan B. en W. op te dragen, naar aanleiding van die beide punten, een plan van uitvoering te doen ontwerpen met eene begrooting van kosten waarbij tevens wordt voorgesteld, binnen hoeveel tijd die uitvoering zal moeten geschieden.

:— Ten einde te voorzien in de behoefte aan namen voor de straten, welke het Willemspark doorsnijden, hebben Burgemeester en Wethouders te 's Hage, naar men verneemt, met toestemming van Z. M. den Koning, de breede allée, gaande van de Zeestraat naar de Willemskerk, den naam geschonken van *Sophiastraat*, ter herinnering aan de Vorstin, die den eersten steen legde van het tegenwoordig kerkgebouw, dat als het ware de grondslag is geweest van het schoone geheel, hetwelk het Park thans oplevert; terwijl aan de straat; welke van den Hoogen Wal naar de laan van Schuddegeest loopt, ter nagedachtenis van wijlen 's Konings broeder, den naam is gegeven van *Alexanders-straat*.

— Eergister is bij Nijmegen eene groote boerenhofstede afgebrand, behoorende aan het weeshuis.

— Men berigt, dat het verhaal omtrent *Apeker*, door de *R. C.* en later door de meeste bladen medegedeeld, onjuist is, en geen Amsterd. predikant in de zaak is betrokken.

— De belasting op tabak en snuif in Engeland, heeft in 1858 5,272,471 p. st. (*f* 63,269,652) opgebragt. Aan de beide genoemde artikelen besteden de Engelschen jaarlijks meer dan 8 millioen p. st. (96 millioen gulden.)

WATERHOOGTE.

Arnhem, 15 *Febr.* 1.50 El; AP. 8.45. Gev. 2 d.

De Rijnhoogte te Keulen den 15 Febr. 7 voet 5 duim Rijnlands.

In een bijvoegsel nemen wij 't verslag der Raadzitting op van den 10. Feb., waarin over de gas aangelegenheid is gehandeld, en 't verslag van de gemeenteraads-zitting van Amersfoort van 15 Feb.

Zitting van de Tweede Kamer der Staten-Genraal.

In de zitting van gister, waarin de werkzaamheden der Kamer zijn hervat, zijn ingekomen de geloofsbrieven der heeren: *Kingsma*, *van Heukelom*, *Bets* en *Begram*, welke in orde zijn bevonden. — De heeren *v. Heukelom* en *Bets* nemen zitting, na den gevorderden eed te hebben afgelegd.

Zijn ingekomen vier wets-ontwerpen, als: 1. dat nopens de buitenlandsche naamlooze vennootschappen, enz.; 2. betreffende het koopen van militaire kleedingstukken, enz. 3. tot nadere vaststelling van het totaal van hoofdst. V der begr. van 1858, en 4. tot zamenstelling der regterlijke magt en het beleid der justitie. — Die ontwerpen worden naar de afdeelingen verzonden.

Nog zijn ingekomen de rekening en verantw. der wees- en momboirkamers, over 1857 en 1858. — In handen gesteld eener kommissie.

Is ontvangen eene missive van den minister van kolonien, ten geleide van het verslag nopens het beheer en den staat der kolonien, over 1856. — In handen gesteld van twee kommissien.

Voorts zijn ontvangen drie missives van den min. v. buitenl. zaken, 1. ten geleide van eene overeenkomst met Venezuela; — 2. houdende eene memorie van antwoord, op het verslag van de kommissie der kamer over den brugbouw te Keulen; — en 3. overeenkomst tot regeling der handelsbelangen met den Sultan van Marokko gesloten.

Wijders is ingekomen eene missive van den min. van Binnenl. Zaken, ten geleide van het verslag nopens het hooger, middelbaar en lager onderwijs over 1857. Alles kommissoriaal gemaakt.

De heer *Begram*, de vergaderzaal binnen tredende, legt den gevorderden eed af.

Thans wordt de vergadering voor een kwartier uurs geschorst en vereenigen zich de leden in de sektiën, tot het benoemen van de voorzitters en vice-voorzitters en de leden der kommissie voor de verzoekschriften.

De Voorzitter deelt mede, dat door de afdeelingen zijn benoemd tot voorzitters de heeren *Dirks*, *de Kempenaer*, *Dullert*, *Schimmelpenninck van der Oije* en *Thorbecke;* tot vice-voorzitters, de heeren: *Delprat*, *van Asch van Wijck*, *Hugenholtz*, *van Hall* en *Duymaer van Twist*, en tot leden van de kommissie voor de verzoekschriften, de heeren *Bots*, *Begram*, *van Wintershoven*, *Idzerda* en *Betz*.

De heer *van Hoëvell* vraagt alsnu het woord, en doet een voorstel, dat de Kamer aan de Regering verzoeke al de stukken en bescheiden over te leggen, welke over de zaak der openstelling van de havens in Oost-Indië, eene zaak, die zegt spr. in den lande eene zoo groote ongerustheid en bezorgdheid heeft te weeg gebragt, het meest volle licht kunnen verspreiden. Spr. wil de regering niet binden en wenscht dat haar de vrijheid gegeven worde, die stukken mede te deelen, welke zij meent, dat tot inlichting van de Kamer nuttig en dienstig kunnen geacht worden.

Op voorstel van den heer *Duymaer van Twist*, is besloten den dag der diskussiën over het voorstel van den heer *van Hoëvell* nader te bepalen, waarop de zitting is gescheiden.

MADRID, 13 Februarij.

De intendant van het paleis is gisteren overleden. De generaal *Ros de Olano* zal in de eerste dagen van Maart het opperbevel op het eiland Cuba gaan aanvaarden. — De Engelsche stoomboot Ines de Castro is op de Portugesche kust verongelukt.

VENETIE, 12 Februarij.

De troepenbewegingen duren hier nog onafgebroken voort. De infanterie neemt haren weg door Venetië, de kavallerie trekt in den regel door Udino. Een groot aantal kanonnen is er reeds aan de stations Casarsa en Venetië aangekomen; men ziet, dien ten gevolge, bijna geene koopwaren meer door de spoorwegen vervoeren. Het tuighuis te Pola is dan ook reeds vergroot geworden, en dáár worden allerlei krijgsbehoeften heêngevoerd. Het schijnt, dat de keizer van Oostenrijk van voornemen is, in persoon naar Verona te komen, alwaar 25,000 man het derde legerkorps zullen formeren.

TURIJN, 12 Februarij.

Uit Ancona meldt men, dat de notabelen der stad, naar aanleiding van den moordaanslag op den heer *Monchi*, den gonfaloniere hebben verzocht, bij de pauselijke regering de tolk te zijn hunner klagten. Zij wijzen in hun daartoe strekkend verzoek op den ongunstigen toestand der stad, waarin personen noch eigendommen veilig zijn. Zij stellen daartegenover, dat het volk bovenmate gedrukt wordt door belastingen, en dus wel regt heeft op bescherming tegen moordenaars en dieven. Voorts doen zij opmerken, dat de aanslag op den heer *Monchi* juist heeft plaats gehad nadat de Oostenrijksche bezetting was versterkt, hetgeen dus het bewijs levert, dat men zelfs voor den last eener vreemde bezetting niet het voordeel geniet van een weinig meer veiligheid op straat. Voorts wordt met kracht geprotesteerd tegen het slecht bestuur en de vreemde bezetting.

WEENEN, 13 Februarij.

De in de laatste dagen verlevendigde hoop op vrede verdwijnt weder nu men verneemt, dat de koncessiën, die onze regering wil doen, te Parijs onvoldoende worden geacht.

De *Oesterr. Corr.* doet, naar aanleiding van het in de Sard. kamer gesprokene over Oostenrijks dreigende toerustingen, een beroep op de openbare meening, ten einde te konstateren dat Oostenrijk geenszins eene aanrandende mogendheid is, en dat de bloote defensieve maatregelen, hier en daar in het rijk genomen, het gevolg zijn van de in Sardinië uitgesproken bedreigingen.

Naar men verzekert, zal prins *Milosch* niet bekrachtigen het besluit der Skuptschina, waarbij de Turken en Slaven, die geen Serviërs zijn, verbannen worden.

— 15 *Febr.* Met. 5 pCt. 78.00; Nat. 80.00; Bank 934.—; Noord-Bahn akt. 172; Credit Anst. 212, O-Fr. Spoorw.-akt. 232,—; Lomb. Venet. 94.—; W. op Lond. 3 m. 10.50; G. 4,- ; Zilv.

BERLIJN, 14 Februarij.

De heer *Reichensperger* is tot 1. vice-president van het Huis der afgevaardigden benoemd.

De schrijver der hier verschenen brochure *la politique française devant l'Europe par un Allemand* is, naar men zegt, een jong bankier, die tot belooning een eigenhandig schrijven des keizers heeft ontvangen.

BERLIJN, 15 Februarij.

De *Preuss. Zeitung* behelst een artikel, waarin zij zegt. »De vrees, die men over de diplomatische spanning tusschen de Weener- en Parijsche kabinetten koesterde, is door de Engelsche en Fransche troonreden blijkbaar verminderd. In de Engelsche troonreden werd als doelwit van voortdurende zorg aangegeven het ongeschonden bewaren der verdragen, en, voor zoo veel Brittannië's invloed dat vermogt, het bewaren des vredes. Door de Fransche troonrede was het vertrouwen nog toegenomen. De wensch tot instandhouding en bevestiging van het bondgenootschap met Engeland, uitgesproken op het oogenblik dat de koningin den eerbied voor de verdragen als leiddraad harer staatkunde proklameerde, is ontegenzeggelijk een vaste waarborg, dat ook Frankrijks regering dien eerbied deelt, die de grondslag is voor het verbond van het keizerrijk met Engeland. Er bestaan genoegzame kenteekenen om aan te duiden, dat ook Oostenrijk de Fransche troonrede als gunstig beschouwt en het Weener kabinet geneigd is met Frankrijk over de terugtrekking der militaire bezettingen van Midden-Italië in onderhandeling te treden. Deze gezindheid van Oostenrijk moet als een gunstig teeken voor de vereffening der bestaande bezwaren worden beschouwd. Aan de andere zijde zullen Pruissen en Engeland voortgaan met hunne pogingen om de bezwaren te helpen uit den weg te ruimen. Ook heeft men hoop dat het Petersburgsche kabinet deze pogingen van Pruissen en Engeland zal ondersteunen. Men mag dus vertrouwen dat de groote mogendheden opregtelijk gezind zijn den vrede te bewaren.

HANNOVER, 14 Februarij.

Het Hannoversche goevernement heeft, in antwoord op verscheidene interpellatiën, in de Eerste Kamer gedaan betrekkelijk het verbod van den uitvoer van

paarden, verklaard, dat die uitvoer nog niet verboden was, maar dat te dien aanzien een waakzaam oog werd gehouden. De Kamer heeft daarop aangedrongen, dat het verbod worde uitgevaardigd.

MUNCHEN, 15 Februarij.

Het Weener kabinet heeft een gewigtigen stap gedaan. Graaf *Buol* heeft tot de Duitsche staten van den tweeden rang, en in de eerste plaats tot Beijeren, eene cirkulaire gerigt, waarin — met gelukwensching wegens de manifestatiën, die in Duitschland hebben plaats gehad en met erkenning, dat het oogenblik thans ongeschikt is om de staatkundige aangelegenheden voor den Bondsdag te brengen, — gezegd wordt: dat de Oostenrijksche regering wenscht te weten, met welke gezindheid de Duitsche staten bezield zijn, ingeval Oostenrijk in oorlog mogt komen met Sardinië alleen, of met Frankrijk en Sardinië. Deze cirkulaire, gedagteekend 5 dezer, is bestemd om geheim te blijven. Aan Pruissen is geen zoodanige cirkulaire gerigt, maar wel op officieuse wijze mededeeling daarvan gedaan.

Een dagblad van Zurich berigt de inhechtenisneming van den prokureur van het kanton en diens broeder, ter zake van eene valsche beschuldiging door hem ingebragt tegen de eer eener vrouw, en het overhalen van een derde om in deze valsche getuigenis af te leggen.

FRANKFORT, 15 Februarij.

In het kanton Tessin hebben bij de stemming, waarin de liberalen de overwinning hebben behaald, rustverstoringen plaats gehad. Te Lugano is het tot een gevecht gekomen, waarin velen gewond zijn en een persoon is gedood.

De kiezers van Keulen hebben hunnen mandatarissen in het huis der Afgevaardigden een adres toegezonden betreffende de manifestatiën in eenige Zuid-Duitsche kamers. De wensch wordt daarin uitgedrukt dat eventueel de Pruiss. kamer zich even krachtig voor Duitschlands eenheid verklare en ten sterkste opkome tegen het denkbeeld van een oorlog te ondernemen, met bedoelingen waarvan adressanten de opregtheid betwijfelen. Adressanten laten het aan de zorg hunner mandatarissen over, in de kamer die opinie te ondersteunen, welke, zeggen zij, die van het geheele land is.

Gister is bij het Huis ingekomen een voorstel van 14 Poolsche afgevaardigden, strekkende tot waarborging van de regten der Poolsche bevolking, vooral wat betreft de Poolsche taal.

Uit Hamburg schrijft men, dat, naar alle waarschijnlijkheid, de Senaat een bepaald weigerend antwoord zal geven op het verzoek der burgerij betreffende de invoering der grondwet van 1850.

LONDEN, 14 Februarij.

Het *Court Journal* zegt, dat als de politieke omstandigheden het Lagerhuis een vijandelijk votum mogten doen uitbrengen tegen het kabinet *Derby*, laatstgenoemde, noch lord *Palmerston*, noch lord *J. Russell*, maar een Peelist, waarschijnlijk sir *Graham*, als zijn opvolger H. M. zou aanbevelen.

Uit China komen nog steeds berigten omtrent de vervolgingen, waaraan de Christenen in het Zuiden van 't rijk ten doel staan, niettegenstaande de bepalingen van 't laatste verdrag, dat de mandarijnen maar weinig willen eerbiedigen. Een geleerde heeft echter eene uitkomst voor de Christenen gevonden, wien men het kruis voorlegde, om het te vertreden; hij heeft beweerd, dat dit beleedigend was, omdat het kruis het teeken was, dat 10 beteekent, en dit niet mogt vertreden worden.

Een schrijven van den heer *Cobden* doet zien, dat hij aan de voorstellen van den heer *Bright* ten volle zijne adhesie schenkt. Hij herinnert daarna, dat toen hij zelf met dergelijke voorstellen te berde kwam, hij dezelfde tegenkanting, dezelfde geveinsde afschrik ontmoette, en zegt, dat zoo de heer *B.* volhoudt, hij zich nog veel onaangenaams zal moeten getroosten. Zullen zijne pogingen dan eindelijk gelukt zijn en zal men dan zien, dat zij juist het tegenovergestelde opleveren van wat men voorgaf te verwachten, dan zullen de meeste zijner tegenwoordige tegenstanders hem de hand drukken en zeggen, dat zij het in beginsel altijd met hem eens waren en het hun leed doet, dat men niet dadelijk elkander goed begrepen heeft.

In eene korrespondentie van het Engelsche Katholieke blad *Tablet* leest men het volgende: „De Engelschen zijn hier te Rome zeer bemind, maar de Franschen juist het tegendeel. De laatsten zijn van alle Romeinsche gezelschappen uitgesloten, en bij de parades van hunne troepen wordt nooit een Italiaan als toeschouwer gevonden, gelijk ook geen Italiaansche gentleman met hunne officieren omgaat"

LONDEN, 15 Februarij.

De **La Plata** is van Jamaika aangekomen met berigten van 26 Januarij. Op het eiland Haïti heeft het leger van keizer *Soulouque* zich met dat van generaal *Geffard* vereenigd, en *Soulouque* van de regering afstand gedaan. Reeds is hij met zijn gezin op Jamaika aangekomen.

— 15 *Febr.* Gec. $95^{3}/_{8}$; Peru $4^{1}/_{2}$ pCt. 94; 3 pCt. $73^{1}/_{8}$; Venez. 5 pCt. 44; Port. 3 pCt. $46^{1}/_{4}$; Sp. 3 pCt. $44^{1}/_{2}$; $1^{1}/_{2}$ pCt. $30^{1}/_{4}$; Rusl. $4^{1}/_{2}$ pCt. 100; 5 pCt. $112^{3}/_{4}$; Holl. $2^{1}/_{2}$ pCt. $65^{5}/_{8}$; 4 pCt. $101^{3}/_{4}$; Sard. $79^{1}/_{2}$.

PARIJS, 14 Februarij.

De *Moniteur* deelt heden mede, dat de markies *Pes de Villamarina*, buitengewoon gezant van Z. M. den koning van Sardinië, de eer heeft gehad heden door den keizer ontvangen te worden en Z. M. ter hand te stellen de versierselen der orde van *de Annonciade*, die Z. M. aan den kroonprins van Frankrijk heeft verleend.

Men beschouwt hier de bijeenkomst der konferentie als onvermijdelijk, omdat eenige verschillen, als de scheepvaart op den Donau en de benoeming van den hospodar *Couza* voor beide prinsdommen niet wel anders kunnen beslecht worden. Doch zullen eenige mogendheden in de beslechting van deze verschillen toegeven en vooral zullen zij er in toestemmen, dat de Italiaansche aangelegenheden op het kongres ter sprake komen? Men twijfelt er aan. Onder anderen wil Oostenrijk van geene beraadslagingen over de Donaukwestie hooren en heeft ook alle beraadslagingen over de tusschenkomst in de Italiaansche kwestie van de hand gewezen, zoo die op het kongres te Parijs worden gevoerd.

Naar men verzekert wordt door onze regering een memorandum in gereedheid gebragt betreffende Italië. Daarin zullen alle redenen tot klagten tegen Oostenrijk worden opgesomd. De algemeene strekking zal, naar men althans voorstelt, hierop neêrkomen, dat de tegenwoordige toestand vol gevaren is, hetgeen zelfs niet wordt ontkend door hen die ze hebben in het leven geroepen; dat in dien toestand verandering moet worden gebragt, en dat Frankrijk, hoezeer tot vrede gestemd, daartoe den oorlog niet vreest.

De kapitein ter zee *Bosse*, nieuw benoemd bevelhebber van het maritiemstation ter westkust van Afrika, heeft in last ontvangen alle immigratie-operatiën te beletten.

De paketboot de **Nijl** heeft den 11 dezer een half bat. van het 23. reg. inf. uit Algiers te Marseille aangebragt. Den 12. Feb. zijn de andere bataillons van dat reg. aldaar aangekomen, hetwelk een gedeelte uitmaakt van de divisie *Renault*, welke regementen onverwijld te Lyon zullen bijeenkomen. Het 8 bat. jagers te voet der divisie *Renault* is den 13. Feb. door het stoomfregat **Christophe Colomb** naar Marseille overgebragt.

Volgens *la Gazette du Midi* heeft men uitgestrekte oesterbanken ontdekt, die zich van de haven van la Seyne tot in de nabuurschap van Tour de Bolaguier uitstrekken. Volgens een verslag, aan den minister van marine gezonden, kunnen die oesterbanken binnen kort worden bevischt en zullen zij jaarlijks vele millioenen oesters opleveren.

Het bij het Wetg. Ligchaam ingediend budget voor 1860 geeft volstrekt niet aan, dat buitengewone behoeften, voor wat ook, zich zullen voordoen, evenmin als er iets in gezegd wordt van eventueele kredieten voor de loopende dienst. In het geheel worden voor het ministerie van oorlog ter naauwernood 3 millioen meer dan in 1859 verlangd, en wel voor het duurder wordende voeder en voor den 29. Febr. van het schrikkeljaar 1860. De uitgaven bedragen 1795 millioen tegen 1800 millioen aan ontvangsten, hetgeen in vergelijking met 1859 eene vermeerdering van 26 millioen bij de ontvangsten en van 29 millioen bij de uitgaven oplevert.

De heer *Michiel Chevalier* heeft in een dezer dage uitgekomen vrij uitvoerig geschrift het belangrijk vraagstuk der vermoedelijke vermindering der waarde van het goud behandeld. Teregt betoogt hij hoe het niet mogelijk is, dat dit metaal, gelijk nu in de laatste jaren en nog voortdurend, bestendig in hoeveelheid kan toenemen zonder in waarde te verliezen, en hoe het derhalve de pligt van staatslieden, huishoudkundigen en het publiek in het algemeen is, op de zeer gewigtige gevolgen, die daaruit kunnen voortvloeijen, bedacht te zijn.

Door de voorgestelde uitlegging van Parijs, zal de bevolking van 1,174,346, op 1,525,942 zielen, en de oppervlakte des gronds van 3288 tot op 7088 bunders gebragt worden. Honderd openingen in den wal zullen toegang tot de reuzenstad geven.

De jonge baron *v. Rothschild*, die voor eenige dagen met jufv. *Anspach* in het huwelijk is getreden, heeft van zijn vader 8 millioen franks ontvangen, en heeft bij huwelijks-kontrakt aan zijne bruid 800,000 frs. geschonken. Voor de eerste maal is een baron *v. Rothschild* met eene andere familie in 't huwelijk getreden.

Uit Jassy meldt men, dat prins *Michel Stourdza* pogingen heeft gedaan om den heer *Gogolnitsihano*, redakteur der *Donau-Ster* en hoofd der liberale partij in Moldavië om te koopen. Hij moet hem 121,000 of 130,000 dukaten hebben aangeboden zoo hij wilde meêwerken om hem tot het hospodaraat te verheffen. De redakteur liet zich deze belofte op schrift geven, werkte voor de verkiezing van *Couza*, en kwam na de verkiezing met het stuk voor den dag, tengevolge waarvan eene nationale inschrijving voor hem werd geopend uit erkentenis voor zijne trouw.

Alhier is uitgekomen het eerste deel van *l'Histoire de l'origine et de la République des Provinces Unies*, eene vertaling van het bekende werk van *Motley*, met een voorschrift van *Guizot*, waarin een vergelijkende schets geleverd wordt van den toestand van Spanje, Nederland en over het algemeen van Westelijk Europa in de 16. en in de 19. eeuw, uit het oogpunt van godsdienst-, staatkundige en intellektueele vrijheid.

PARIJS, 15 Februarij.

Pruissen en Oostenrijk hebben hunne toestemming gegeven tot het weder bijeenroepen der konferentie, om de kwestie der dubbele verkiezing van kolonel *Couza* tot hospodar der Vorstendommen, en die der Donau-vaart, maar niet om de Italiaansche aangelegenheden te regelen.

Op onze beurs is de stemming zeer gedrukt, er zijn vele verontrustende geruchten in omloop. Men verzekert dat de Sardiniesche minister-president *de Cavour* de konferentie te Parijs zal bijwonen.

— 15 *Febr.* Rente kont. $4^{1}/_{2}$ pCt. 97.20; op tijd 3 pCt. 67,70; Fr.-Oost. Spw. 546; Sp. 3 pCt. 40.

BRUSSEL, 14 Februarij.

Te Antwerpen zijn voor de te herbouwen beurs ingekomen 41 ontwerpen. Het minst kostbare van deze wordt begroot op 258,930 fr.; de hoogste begrooting is die van een der vier plannen van den heer *Lebens* en bedraagt 2.550,000 fr.

ADVERTENTIEN

⁂ Bevallen van een' *ZOON* G. J. RUTGERS, Echtgenoote van
Utrecht, C. L. VLAANDEREN.
15 Feb. 1859.

⁂ Huize *Heiligenberg*, onder Leusden. 15 Februarij 1859 voorspoedig bevallen van een *ZOON* de Hoog Welgeboren Vrouwe Baronnesse VAN HARDENBROEK VAN LOCKHORST, geb. HUIDECOPER.

⁂ Oud Loosdrecht 10 Februarij. Heden overleed ten onzen huize, onze hartelijk geliefde Vader en Behuwdvader, de WelEerw. zeer Gel. Heer MATTHIAS JORISSEN, rustend Predikant der Hervormde gemeente te Ysselstein, in den ouderdom van bijna 80 jaren.

W. J. JORISSEN Mzn.,
Predikant.
J. E. C. JORISSEN—BEIJEN.

⁂ Heden overleed in den ouderdom van ruim 74 jaren, GERHARDUS JACOBUS ESTOPPEY, diep betreurd door mij, kinderen en behuwd-kinderen.
Utrecht, S. F. C. THUERÉ,
12 Februarij 1859. Wed. G. J. ESTOPPEY.
Dienende deze tot eenige en algemeene kennisgeving.

VENDUHUIS MARIAPLAATS.

. Op Donderdag 17 Februarij 1859, des voormiddags ten 10 ure, verkooping eener groote partij **Eiken Plaathout**, in verschillende lengte- en diktemaat. Te zien gedurende 2 uren vóór de verkooping.

. **Te huur** met primo Mei e. k. een HUIS met vijf Kamers, Keuken, Kelder, Zolder en verdere gemakken, alsmede een ruime Tuin waarin een Tuinhuis of Mangelkamer, op het *Bagijnen Bolwerk* te Utrecht wijk H. nº. 322, met een riant uitzigt. Te bevragen bij J. DE LEUR, Oudegracht bij de Smeesteeg en bij den bewoner. Te bezigtigen alle werkdagen 10 tot één uur, mits vooraf belet vragende.

AANZIENLIJKE VERKOOPING.

. J. W. DE WILDE, Deurwaarder bij de Arr. Regtbank te Utrecht, zal op Dingsdag 22 Februarij 1859, des vóórmiddags ten 11 ure, ten huize van *Dirk Rijkelijkhuizen*, Landbouwer, wonende te Kamerik, — (nabij Woerden) — publiek *om kontant geld* verkoopen: **25** stuks (meerendeels kalfdragende) *Koeijen*, 1 *bruin Merriepaard*, *Landbouwwerktuigen*, *Melkgereedschappen*, benevens diverse *Meubelen*, *Goud*, *Zilver*, *Juweelen*, enz., en wat verder ten dage van den verkoop te voorschijn zal worden gebragt.

Te zien Maandag 21 Februarij 1859, van 10 tot 4 ure.

. Bij gelegenheid des aanstaanden VERJAARDAGS van Z. M. onzen geëerbiedigden KONING, zijn bij den ondergeteekende **te HUUR** en **te KOOP**:

VLAGGEN, WIMPELS EN VLAGGENSTOKKEN

W. MULDER. Breedstraat H 172.

Alom staat de INTEEKENING open, op het **GOEDKOOPSTE PRAGTWERK** getiteld:

HET KONINGRIJK DER NEDERLANDEN

voorgesteld in eene reeks van **SCHILDERACHTIGE GEZIGTEN** zijner belangrijkste plaatsen, **merkwaardigste steden, kerken, kasteelen en andere aanzienlijke gebouwen van vroegeren en lateren tijd, naar de natuur geteekend en in STAAL gegraveerd door onderscheidene Kunstenaars en beschreven door J. L. TERWEN.**

Het geheel zal in 46 Afleveringen kompleet zijn. Elke Aflev. kost **slechts 50 cents** en bevat behalve omslag en 8 pag. tekst. **DRIE KEURIGE, naar de natuur geteekende STAALPLATEN.** Reeds komen er van de navolgende plaatsen gezigten in voor, als: 19 van Amsterdam, 15 v. Rotterdam, 7 v. 's Gravenhage, 7 v. Utrecht, 3 v. Groningen, 3 v. Zwolle, 2 v. Leeuwarden, 2 v. Dordrecht, 3 v. Arnhem, 4 v. Haarlem, 3 v. Leyden 4 v. Delft, 2 v. Nijmegen, 2 v. Scheveningen, 2 v. Gouda, 2 v. Hoorn, alsmede van Rhenen, Wageningen, Deventer, Kampen, Alkmaar, Enkhuizen, Edam, Bolsward, Woerden, Hellevoetsluis, Apeldoorn, Joure, Velp, Zeist, Groenendijk, Muiden, Zaandam en IJsselmonde.

Eene naamlijst van Inteekenaren wordt voor het werk geplaatst, terwijl de uitgave geregeld wordt voortgezet door den Uitgever G. B. VAN GOOR *te Gouda.*

. Door M. WIJT & ZONEN te *Rotterdam* wordt uitgegeven:

NEÊRLANDS-OOST-INDIË.

REIZEN GEDAAN, GEDURENDE HET TIJDVAK VAN **1852—1857**, DOOR **Dr. S. A. BUDDINGH,**

Laatstelijk belast met eene Generale Inspectie over de Protest. Kerk en het Schoolwezen in Neêrlands Indië.

De 4e Aflevering van dit belangrijk Werk, waarin voorkomt eene zeer uitvoerige Plaat in kleurendruk, van de Ruinen van Prambanan. Tjandi Sewoe, is aan de Inteekenaars verzonden.

De Prijs van elke Aflevering met eene Plaat is **75** Cents, terwijl het Complete Werk op p. m. 40 Afleveringen wordt geraamd.

De Amsterdamsche Courant zegt in het Nummer van 10 Februarij l. l. het navolgende over dit werk:

De vierde aflevering van het belangrijk reisverhaal van Dr. S. A. BUDDINGH, onder den titel Neêrlands-Oost-Indië, te Rotterdam bij M. WIJT & ZONEN uitgegeven, zag dezer dagen het licht. Zij vangt aan met een fraai geschreven tafreel van Tagal. De auteur heeft bijzonder de gave aanschouwelijke voorstellingen te leveren. Hij laat zich echter niet weg lepen door den eigenaardigen trek tot schilderen, dien hij op iedere bladzijde verraadt en waardoor het werk zooveel bekoorlijks heeft, maar brengt steeds juist ter snede cijvers, statistieke opgaven, en wat dies meer zij, ter sprake. Met evenveel talent spreekt hij over muzijk, bouwkunst, volksvermaken en overblijfsels van vroegere beschaving, als over kultuur, schoolwezen en kerkelijke aangelegenheden. Talrijk zijn de fraaije episodes, die het regelmatig verhaal op de onderhoudendste wijze afwisselen. Nu eens zijn wij ooggetuigen van een huiveringswekkenden strijd tusschen den Buffel en den Koningstijger, dan luisteren wij met den auteur naar den melodischen klank van Inlandsche muzijkinstrumenten, gaan met hem te gast bij regenten of javaansche hoofden, of treden kerk en school met hem binnen. Van Tagal varen wij met hem de Rivier Tjomal over en bezoeken Pekalongan, de kleinste residentie van Java, volgens hem aldus genoemd naar de menigte van groote vledermuizen, *Kalong*, die vroeger ter hoofdplaats dezer residentie gevonden werden. Ook de beschrijving van Samarang is rijk aan schoonheden en niet minder aan wetenswaardige opgaven en mededeelingen. Maar boven alles bekoorlijk, en dit ligt ook ten deele in de stoffe zelf, is het tafreel dat hij ophangt van Kadoe, het lievelingsland der reizigers over Java, en dat men met regt „den tuin van Java" noemt. Historische bijzonderheden, volksoverleveringen, wegslepend schoone natuurbeschrijving — al de kleuren van het rijk palet des schrijvers komen in dit tafreel uit, dat men leest en herleest, en met weêrzin verlaten wij met hem Kadoe, om de reis door Bagelen aan te vangen. Gaarne erkennen wij echter dat hij ons spoedig weder geheel boeit, en wij het hem gaarne vergeven, ons uit het Arkadië van Java verder met zich meê getroond te hebben.

Deze aflevering is versierd met eene schoone afbeelding in kleuren van de prachtige ruïne van Prambanan, Tjandi Sewoe, kolossale en schilderachtige puinhoopen, die op treffende wijze getuigen wat hoogte van beschaving daar eens bereikt was.

. Bij GEBROEDERS BELINFANTE te *'s Gravenhage*, en verder alom, is de INTEEKENING opengesteld op het

GEÏLLUSTREERD STUIVERSMAGAZIJN,
en het BIJBLAD.

Dit TIJDSCHRIFT is het GOEDKOOPSTE, UITGEBREIDSTE en MEESTGELEZENE van alle periodieke geschriften hier te lande. Bij tal van platen ontvangt men voor *f* 2.60 zooveel lectuur als in 12 gewone boekdeelen. Het getal inteekenaren, dat nog dagelijks vermeerdert, is dan ook reeds tot bijna *ZES DUIZEND* gestegen. Dit is de beste aanbeveling en levert het bewijs hoe zeer het **Geïllustreerd Stuiversmagazijn** in den smaak valt. **Elk wat wils** is zijn motto, van daar eene verscheidenheid van inhoud, dat elk een of less van zijne gading in vindt.

De INHOUD van het **Geïllustreerd Stuiversmagazijn** bestaat uit *Verhalen — Levensbeschrijvingen — Reizen — Ontdekkingen — Land- en Volkenkunde — Wetenswaardigheden van allerlei aard — Statistiek — Gedachten en Wenken — Raadgevingen van zedelijken en huishoudelijken aard — Anecdoten — Recepten*, enz.

Het BIJBLAD, ook AFZONDERLIJK te bekomen, onder den titel: **De Ontginner**, is hoewel in hooge mate populair, van meer wetenschappelijken aard. *Vaderlandsche Geschiedenis* en *Natuurkunde* maken den hoofdinhoud uit. Voorts vindt men daarin *Schaaklessen* en *Problema's*, *Reken-*, *Geschied-* en *Aardrijkskundige Vragen* en *Varia.*

De prijs van het **Geïllustreerd Stuivermagazijn** is per jaargang, in losse vellen, *f* **2.60**, in maandelijksche afleveringen *f* **3.** — Het **Bijblad** kost half zoo veel als het STUIVERSMAGAZIJN. — De **Ontginner** afzonderlijk is tot denzelfden prijs als het GEILLUSTEERD STUIVERSMAGAZIJN verkrijgbaar.

. Iemand van de P. G., gehuwd en de beste informatiën kunnende produceren, bekend met Administrative werkzaamheden en het Italiaansch Boekhouden, wenschte eene betrekking te erlangen, hetzij op een Kantoor hetzij als Agent eener Maatschappij, onverschillig in welke Provincie. Adres letter P. aan het bureau der Utrechtsche Courant.

Gezigtkundige Brillen.

. De ondergeteekende, wiens Affaire sedert jaren alhier ter Stede bekend is onder den naam van den **Italiaanschen Winkel**, heeft de eer zijne geachte begunstigers te berigten, dat hij met 1º. Mei aanstaande wederom eene dergelijke Affaire alhier zal openen, zijnde voorloopig reeds bij hem te verkrijgen *Gezigtkundige Brillen*, *Barometers*, *Termometers*, *Stéroscopen*, *Microscopen*, *Tooneelkijkers*, *Lorgnets*, *Passerdoozen*, enz. alsmede alle soorten van Fransche losse geslepen Glazen, waartoe hij zich minzaam aanbeveelt, onder voorwaarde van eene prompte en solide bediening.

P. S. FOCCHETTI.

Voorloopig tot Mei woonachtig ten huize van *Berlijn* Lijnmarkt E. 27 alhier.

Bovengenoemde artikelen worden ook door hem gerepareerd.

238ste STAATS-LOTERIJ.

. Bij den Gekwalificeerden Kollecteur P. H. HAANEBRINK te Utrecht, zijn voor genoemde Loterij weder HEELE en GEDEELTEN VAN LOTEN volgens Prijs-Courant te bekomen.

De Trekking *Eerste* Klasse begint 7 Maart 1859.

. Bij de Wed. BORLEFFS en TEN HAVE, Water L 169 te Amsterdam, is verschenen:

AALTJE,

de volmaakte en zuinige Keukenmeid, met meer dan 500 voorschriften om te koken, te bakken, te braden, enz. enz., benevens het inleggen, konfijten, enz., gevolgd door een Huis-Apotheek.

Elfde vermeerderde druk *f* 1,80.

Marktberigten.

Schiedam, 15 Feb. Granen. Verkocht Rogge 145 ℔ Arch. *f* 180 3/m. Gerst 128 ℔ Koersche *f* 191 kont. *f* 192 6/w.; 131 ℔ dito *f* 197 kont.

Moutwijn per Ned. vat zonder fust *f* 14.00. Jenever id. *f* 19.50. Amsterd. proef *f* 20.75, zonder de belasting. Spoeling *f* 4.70 per ketel.

WAARNEMINGEN, gedaan op het Koninklijk Nederl. Meteorologisch Observatorium te Utrecht. (*Zonnenburg.*)

Febr.	Uren.	Wind-rigt.	Wind-kr. N.	Barom. bij 0°.	Ther. F.	Afwijk. d. Temp.	Vochtigh.	Gev. regen.	*Opmerkingen.*
15	2	wzw.	9.0	765 86	46.6	+ 5.2	0.66	0	Bewolkt.
	10	wzw.	14.0	63.98	46.4	+ 10.1	0.89	0	Zwaar bew.
16	8	wzw.	14.0	63.43	46.4	+ 10 6	0.89	0	Idem.

PRIJZEN DER EFFEKTEN.

AMSTERDAM 15 Februarij 1859.

NEDERLAND.					
Werkel. Schuld . . .	$2\frac{1}{2}$ pCt.	$64\frac{1}{16}$	$64\frac{9}{16}$	$64\frac{9}{16}$
dito dito	3 „	$77\frac{1}{2}$		
dito dito	4 „	$98\frac{7}{16}$	$98\frac{1}{2}$	
Amortisatie-Sijndikaat	$3\frac{1}{2}$ „	94		
Handelmaatschappij . .	$4\frac{1}{2}$ „	$141\frac{1}{2}$		
BELGIE.				
Certifik. bij *Rotschild* .	$2\frac{1}{2}$ pCt.	$52\frac{1}{2}$		
SPANJE.				
Obligatien	$1\frac{1}{2}$ pCt.	$30\frac{1}{8}$	$30\frac{1}{4}$	$30\frac{3}{16}$
Obligatien	3 „	$44\frac{9}{16}$		
Binnenl. Schuld	3 „	$40\frac{1}{2}$	$40\frac{9}{16}$	
Amortisable		9		
PORTUGAL.				
Obligatiën	3 pCt.	$46\frac{1}{8}$	$46\frac{7}{16}$	
dito 1856/57	3 „	$45\frac{1}{4}$	$45\frac{14}{16}$	
RUSLAND.				
Oblig. bij *Hope en C*º.	5 „	$104\frac{1}{8}$		
Obligat. 1828 & 1829.	5 „	103		
Certifikat. 1831 & 1333	5 „	$91\frac{1}{4}$		
dito 5e Serie	5 „	$37\frac{1}{4}$		
dito 1855 6e Serie . .	5 „	$101\frac{1}{4}$	$101\frac{3}{8}$	
Certifik. van Assign. .	6 „	$67\frac{5}{8}$	$67\frac{3}{4}$	
POLEN.				
Aand. 1835, fl. 500		$155\frac{1}{4}$		
Obligatiën	4 pCt.	$81\frac{1}{2}$		
OOSTENRIJK.				
Oblig. bij *Goll en C*º.	4 pCt.	$60\frac{1}{4}$		$69\frac{1}{8}$
Oblig. Metaliek	5 pCt.	$69\frac{13}{16}$	$70\frac{3}{8}$	$80\frac{1}{4}$
Oblig. Rente Am. . . .	5 „	$80\frac{3}{4}$	81	$71\frac{1}{8}$
dito dito Nat. 1854 . .	5 „	$71\frac{1}{2}$	72	$35\frac{1}{8}$
dito dito	$2\frac{1}{2}$ „	$35\frac{7}{8}$	$36\frac{1}{16}$	
BRAZILIE.				
Geldl. 1824, £ 100 . .	5 pCt.	99		
AMERIKA.				
Ecuad. Oblig. 1855 . .	1 „	$15\frac{15}{16}$	$16\frac{1}{16}$	$41\frac{5}{8}$
Venez. Oblig 6 pCt., nu	5 „	$41\frac{3}{4}$	$42\frac{1}{4}$	
Grenada, Oblig. . . .	$3\frac{1}{4}$ „	$18\frac{3}{8}$	$18\frac{7}{16}$	$19\frac{5}{8}$
Mexiko, Obl.	3 „	$19\frac{1}{4}$	$19\frac{7}{16}$	
N.-Am. Illin. Obl. C. B.	7 „	$82\frac{3}{4}$		

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOON.

Stedelijke Raad van Utrecht.

Zitting van Donderdag 10 Februarij.

Tegenwoordig zijn 25 leden; afwezig de HH. *Jongeneel*, *Karsten*, *de Muralt* en *v. Cleeff*.

De nieuw benoemde gemeente-ontvanger wordt door den sekretaris binnengeleid en legt in handen van den Voorz. de bij de wet gevorderde eeden af.

De *Voorz.* doet vervolgens mededeeling van de ingekomen stukken welke zijn:

eene missive van Gedep. Staten, houdende goedkeuring van het raadsbesluit betreffende het in gebruik geven van stadsgrond aan *C. v. Bennekom* en *H. v. 't Hooft*, — voor kennisgeving;

eene gelijke miss., ten geleide der verordening tot heffing der schoolgelden op het stedel. gymnasium, waarin naar aanleiding van eene door den min. van binnenl. zaken gemaakte aanmerking, wordt in overweging gegeven art. 1 te wijzigen en daarmede in verband, art. 4 te laten vervallen, — ter sekretarie;

eene gelijke missive, houdende goedkeuring der gemeente-rekening over 1857, — voor kennisgeving;

eenige rekwesten van sollicitanten voor de betrekking van algemeenen marktmeester, — ter sekretarie;

een rekwest van *W. G. van Maanen*, houdende verzoek in aanmerking te komen voor de betrekking van kontroleur, — alsvoren;

koncept-instruktiën voor den ontvanger aan het hoofdkantoor en de sub-ontvangers, — alsvoren;

een rekwest van *A. van Pesch*, houdende kennisgeving, dat hij door nader gerezen bezwaren verhinderd wordt de betrekking aan de bank van leening te aanvaarden, waarom hij verzoekt, dat de raad geen gevolg geve aan zijn verzoek om ontslag als algemeen marktmeester.

Hiertegen geen bezwaar bestaande, wordt besloten op het vroeger in deze genomen besluit terug te komen.

De *Voorz.* stelt voor alsnu over te gaan tot de benoeming der komm. voor de organisatie der politie.

Wordt na eenige diskussie besloten, dat deze komm. zal bestaan uit zeven leden, en worden als zoodanig benoemd de Voorz. en de HH. *de Muralt*, *Metelerkamp*, *Pabst*, *de Jong*, *v. Geuns* en *v. Nooten*.

Wordt hierop overgegaan tot de benoeming der komm. voor regtskundig onderzoek, waarin worden verkozen, de HH. *v. Lier*, *Schuller*, *v. Hengelaar* en *v. Nooten*.

Aan de orde is het rapport der komm. van fabrikaadje betreffende de gasverlichting, en waarvan de konklusie strekt, om geen nieuw kontrakt voor die verlichting aan te gaan, maar haar voor stads rekening te exploiteren.

De *Voorz.* zegt, dat het om vele redenen van belang is, dat eene beslissing genomen worde. Daarbij komt ook, dat als de raad de zaak aan de stad wil trekken, de buitenwijken reeds kunnen verlicht worden. Spr. deelt als zijne zienswijze mede, dat hij er in het algemeen nog al tegen opziet, dergelijke bemoeijingen voor stads rekening te nemen, maar het schijnt toch, dat men in die steden, waar men in de laatste tijden de gasverlichting voor eigen rekening genomen heeft, er zeer gunstige resultaten van heeft gezien. In Groningen bv. heeft het groote voordeelen opgeleverd, de verlichting voor partikulieren kost daar slechts 17 cents en de stad heeft nog eene winst genoten van *f* 14000.

De heer *Schuurman* zegt het dagel. bestuur dank, dat het zoo tijdig deze zaak ten sprake brengt. Spr. heeft met veel belangstelling het rapport gelezen, en toch is er bij hem altijd groot bezwaar gelegen, om als er geen bijzondere redenen toe drijven, de verlichting voor stadsrekening te nemen. De tijd, die nog ruim is, gelooft Spr., dat doeltreffender zou kunnen worden gebruikt, en dat men eerst beproeven moest, of niet op eene andere wijze de zaak kan worden gevonden, door haar aan eene algemeene konkurentie over te laten. Mogt het resultaat dan te bezwarend zijn voor de stad en hare ingezetenen, dan zou men nog tot het laatste middel kunnen overgaan. Bij het kontrakt van aanneming kunnen de vereischte konditiën worden gemaakt, en men kan beproeven, of, de zaak aan de vrije konkurentie overlatende, dit niet welligt wenschelijker ware. Mogt de ondervinding leeren, dat de prijzen te hoog zijn, men zou dan kunnen beslissen, of men de zaak voor stads-rekening zou nemen.

De heer *Pabst* noemt hetgeen door den heer *Schuurman* is gezegd waar en juist, en zegt, dat het zoozeer overeenstemt met het resultaat van zijn onderzoek, dat hij het door dien heer gesprokene met alle kracht wenscht te ondersteunen. Het staat toch buiten eenigen twijfel, dat de aannemer van het gas te Utrecht zes gulden de 1000 voeten vordert, een prijs voor het gas, welke, in vergelijking met andere steden, enorm hoog is; maar daar is niets aan te doen, de leverancier heeft het regt daartoe verkregen bij kontrakt en na openlijke mededinging. Hoe eer die toestand ophoudt hoe beter; dat de buitenwijken met gas verlicht worden is evenzeer volstrekt behoefte. Maar moet de raad om den druk van dat gebrek en dien ongunstigen prijs voor de ingezetenen, besluiten, om eene gasfabriek voor rekening van de stad te bouwen. Spr. is op het oogenblik daar bepaald tegen. Hij zegt dank voor het na zooveel onderzoek opgemaakte en uitvoerige rapport, maar dat rapport kan niet bewijzen dat het voordeelig voor de stad is eene eigen fabriek te vestigen. De oplossing van die vraag kan alleen worden verkregen, als men den juisten prijs weet voor welken een aannemer, wie ook, het gas zal willen leveren, als het kontrakt van den tegenwoordigen aannemer ophoudt. En die prijs kan zeer gering zijn, want een nieuwe aannemer vindt eene gevestigde zaak; hij heeft geene kansen meer te loopen van weinig debiet. Die prijs nu is niet bekend; want de prijs, welken de heer *de Heus* aan het stedel. bestuur indertijd opgaf, is volgens het rapport gesteld met de verpligting om dadelijk afstand te doen van het genot van den hoogen prijs welken die heer thans trekt, en om dat verlies te dekken, moest de prijs over de volgende jaren hooger worden gesteld. — Op dien *oneigenlijken prijs* is echter *het geheele rapport gegrond*, en zijn alle de berekende voordeelen van eene stadsfabriek gegrond. Wordt die prijs minder, dan moeten ook de winsten verminderen, en daarom moet de raad eerst weten voor hoeveel een aannemer het gas aan de stad en de partikulieren na 1862 zal willen leveren, onder de verpligting van de gasfabriek naar buiten de stad over te brengen, omdat ze op het Vreeburg niet kan blijven. Het plan van Spr. zou dus zijn, dat de leverancie van het gas zal worden aanbesteed, met het regt van den raad om, na verloop van eene maand na de aanbesteding, de aanneming te gunnen of niet, en in dien tusschentijd te rekenen wat het voordeel van de ingezetenen is. Dat zal voor elken aannemer een grondslag zijn, om zoo goedkoop mogelijk te leveren, want doet hij dat niet, dan maakt de stad zelve het gas en verhuurt de fabriek met de ingredienten tot het maken van gas. Op deze wijze worden de belangen der ingezetenen en der gasverbruikers het best bevoordeeld en heeft Utrecht kans het gas te kunnen bekomen tegen den minst mogelijken prijs. Dat toch staat vast: wil men het gas goedkoop hebben dan moet men eerst trachten een aannemer te vinden, en lukt dat niet voor een geringen prijs, dan overgaan het gas te maken voor stads rekening, in de zekere overtuiging dat elke fabriek die de stad door ambtenaren drijft altijd de duurste zal werken.

De heer *Bake* zegt, dat de zaak tot die onderwerpen behoort, welke van het grootste belang zijn voor stadsfinantiën en voor de ingezetenen. Spr. heeft meermalen gewenscht beter te kunnen spreken, en vooral op dit oogenblik gevoelt hij het gebrekkige van niet behoorlijk en sierlijk zijne gedachten te kunnen uiten, te meer, omdat de zaak hem zeer ter harte gaat. Het geldt hier niet alleen het behouden van eenige duizende guldens voor stads kas, maar ook de belangen van het beste deel der bevolking, van hen die zich met handel en nijverheid bezig houden en aan honderden werk verschaffen. Spr. gelooft dus, dat de zaak rijpelijk overwogen moet worden, eer men tot eene beslissing komt. In de komm. van fabriekaadje echter is zij herhaaldelijk met rijp overleg behandeld, en het rapport is eerst na lange diskussiën opgemaakt. Het geldt echter niet een geldelijk belang, maar men moet zich tevens de vraag voorleggen: Is het raadzaam de verlichting toe te vertrouwen aan een monopolist? In het begin is men er altijd toe overgegaan, omdat men met de zaak niet genoegzaam bekend was; daarvan is men echter teruggekomen; in het algemeen heeft men gezien, dat het leveren van eene eerste behoefte geen monopolie mag zijn, dat aan een enkel persoon wordt opgedragen, die daardoor een invloed verkrijgt, die aan geen burger toekomt. In Berlijn bv. heeft men daar in hooge mate de nadeelen van ondervonden. In Londen heeft men vrije konkurrentie gelaten, 14 fabrieken zijn verrezen, deze hebben zich onderling verstaan, de stad onder zich verdeeld, en het gas is overal opgeslagen, zoodat men in de noodzakelijkheid is gekomen, te beramen op welke wijze men uit die moeijelijke positie zou kunnen geraken. Die verstandhouding is een natuurlijk gevolg van de zaak zelve: zij is een monopolie, en kan niet anders wezen. In beginsel houdt Spr. het er voor, dat eene stad in haar eigen verlichting moet voorzien. Dat is niet treden op het terrein der algemeene industrie, want het is geene algemeene nijverheid, maar een monopolie. Het is dus de vraag: zullen de burgers zich onderling verstaan en voor gemeenschappelijke rekening in de verlichting voorzien, of zullen zij dit aan een individu of eene maatschappij overlaten? Wat de prijzen betreft, die zijn veel te hoog, maar zij komen den tegenwoordigen aannemer regtmatig toe, en men moet er zich in verheugen, dat die onderneming goed is geslaagd. Om nu echter onder de tegenwoordige omstandigheden weer een nieuw kontrakt voor een groot aantal jaren aan te gaan is niet raadzaam. Men sluit zich daardoor den weg af van verbeteringen en vermindering van prijzen. Spr. blijft dus bij zijn gevoelen, dat het hoogst wenschelijk is, niet alleen voor stads kas, maar ook voor de ingezetenen, de verlichting voor stads rekening te nemen. Men kan geen kontrakt maken, waardoor de fabrikant in allen opzigten door bepaalde prijzen gebonden wordt; bv. door de *fittings* (den aanleg in de huizen) kan hij aan den eenen kant terugvinden, wat hij aan den anderen kant voor het gas zelf minder ontvangt. Te Groningen, Breda, Delft, Leiden, Schiedam, Deventer, Maastricht en bijna overal maar in den laatsten tijd, de gasverlichting is toegepast, wordt die voor stads rekening genomen, en met goed gevolg.

De heer *Ackersdijck* zegt, dat hem het onderwerp nog niet zoo volkomen toegelicht voorkomt, om nu reeds het voorstel te kunnen aannemen. De toestand, waarin men zich ten opzigte der gasverlichting bevindt, is nagenoeg dezelfde, die zich in de andere steden heeft voorgedaan. Bij de eerste invoering is voor een aantal jaren met een aannemer overeengekomen. Men had toen nog geene ondervinding, en het is sedert gebleken, dat de prijzen zoo bepaald waren, dat zij aanzienlijke winsten voor den aannemer hebben opgeleverd. Dit heeft hier als elders zekere ontevredenheid en wrevel doen ontstaan; en in vele steden heeft men besloten liever voor rekening der gemeente gasfabrieken op te rigten, waardoor werkelijk de prijzen veel lager hebben kunnen gesteld worden. Het is nu de vraag of het raadzaam is dat voorbeeld te volgen. Spr. vermoedt dat in de klagte over den hoogen prijs, die tot nog toe betaald is, wel eenige overdrijving is. De zaak was voor de aannemers zoowel als voor de stedelijke besturen nieuw, en er moest dus van beide zijden gewaagd worden. Wanneer nu de kans bijzonder gunstig voor den aannemer uitgevallen is, heeft daartegenover gestaan de mogelijkheid van verlies. De heer *Bake* heeft gesproken van Berlijn. Spr. heeft in der tijd vernomen, dat de Engelsche maatschappij, die bij den aanvang de verlichting van die stad had aangenomen, jaarlijks veertig duizend thalers verloren heeft. Het is ook niet onmogelijk, dat in de steden, waar men thans zoo tevreden is over den uitslag der eigene onderneming, later zoude kunnen blijken, dat hieromtrent illusiën hebben plaats gehad. Er is thans bij de voorstanders van dezen maatregel buitengewone ijver. Die stedelijke fabrieken worden met naauwgezetheid bestierd, en men doet alles om ze voordeelig te doen uitvallen. Wanneer men later het bestier aan bezoldigde ambtenaren moet overlaten, en wanneer de kapitaalrekening na eenige jaren welligt bevonden wordt meer afschrijving te behoeven dan men aanvankelijk berekend heeft, zoude het zeer wel kunnen gebeuren, dat de verlichting bevonden wierd niet zoo voordeelig voor de stad geweest te zijn. Teleurstellingen omtrent regerings fabrieken zijn niet zonder voorbeeld. Doch hoe dit zij: aangenomen dat men uit de ondervinding der andere steden met genoegzame zekerheid kan te weten komen hoe goedkoop het gaslicht in eene eigene fabriek zoude te verkrijgen zijn, dan heeft men juist een maatstaf die bij de eerste aanbesteding ontbrak. Het zoude dan welligt mogelijk zijn, dat een aannemer voor denzelfden of nog lageren prijs het gas wilde leveren. Zoude het in dat geval nog raadzaam zijn dat het stedelijk bestuur met al de beslommering en de verantwoordelijkheid belast wierd van eene eigene stedelijke gasbereiding? Spr. zoude het betwijfelen. Hij moet ook nog opmerken, dat men thans niet alleen omtrent den prijs, maar omtrent alle de voorwaarden, met name de rigtige levering van de soort en hoeveelheid van het gas veel betere en naauwkeuriger bepalingen maken kan. Het is bv. niet genoeg den omvang van de vlammen maar de kracht van het licht door middel van den photometer te konstateren. Konde men zich verzekeren het beste licht en van bepaalde kracht rigtig te bekomen, en niet duurder dan het in eigen fabriek zoude kunnen bezorgd worden, dan zoude Spr. verhellen aan de uitbesteding de voorkeur te geven. Er blijft evenwel nog een bezwaar, dat bij hem zeer weegt. Het is mogelijk en zelfs niet onwaarschijnlijk, dat de kunst van verlichting vooruitgaat, dat men door elektriciteit of op welke wijs beter of goedkooper licht zal leeren vervaardigen. Indien men zich op nieuw voor langen tijd verbond, zoude men kunnen verstoken zijn van die verbetering dadelijk nut te trekken. Zoude het niet doenlijk zijn ook dat geval te voorzien, en bepalingen te maken, dat op zekere voorwaarden de verbindtenis of de prijsbepaling na een korten termijn van tien of zelfs van vijf jaren zoude kunnen worden opgezegd? De overeenkomsten van die soort zijn zeer wel denkbaar. De heer *Bake* heeft ook gesproken van de moeijelijkheid voor de levering van gas aan partikulieren, doch die schijnt Spr. niet zoo groot toe. Men kan zeer wel den aannemer de verpligting opleggen, om volgens een vast tarief aan de burgers gas te verschaffen, ook zelfs de pijpen en toestellen daarvoor vereischt. Men kan ook vrijlaten die toestellen of pijpen door anderen te laten vervaardigen, zoodat de aannemer in dat geval alleen het gas tegen bepaalden prijs levert. Zulke tarieven zoude de regering voor haar eigen fabriek toch moeten vaststellen; zij kan die even naauwkeurig aan een aannemer voorschrijven. De slotsom is dus, dat Spr. zoude verlangen, dat met raadpleging van deskundigen wierd onderzocht, of het mogelijk was de voorwaarden zoo naauwkeurig te maken, dat men zich verzekerde van volkomen goede verlichting van de straten en voor de partikulieren, — en zoo dit uitvoerlijk wierd bevonden, de proef wierd genomen, of een aannemer bereid was de levering even goedkoop of goedkooper te doen dan de regering, door middel van een eigen fabriek. Indien de uitslag van die proef bevestigend was, zoude hij meenen, dat het beter zijn zoude geen eigen fabriek op te rigten. In het tegenovergestelde geval zoude hij adviseren voor eigene onderneming. Spr. herinnert, dat hij hetzelfde gevoelen omtrent de gasverlichting voorstaat als omtrent de spoorwegen; namelijk dat de regering niet anders tot den aanleg voor eigen rekening moet overgaan, dan wanneer zij de zekerheid heeft, dat zij nog meer zoude moeten besteden, wanneer zij het aan de privaat-industrie overliet.

De heer *v. Dielen* wijst er op, dat het der komm. van fabriekaadje niet alleen te doen is geweest, om aan te toonen, wat uit een geldelijk oogpunt de beste resultaten zou opleveren, maar ook om te ontwikkelen, dat de verbruikers mindere prijzen zouden betalen, en de hoedanigheid der verlichting verbeterd zou worden, en men niet belemmerd zou zijn in het verplaatsen en veranderen van het licht. Wat betreft het denkbeeld van den heer *Ackersdijck*, dat welligt een kontrakt zou kunnen worden aangegaan voor een klein aantal jaren, dat komt Spr. voor moeijelijk te kunnen worden toegepast, tenzij de prijzen hoog worden. Het spreekt van zelf, dat de aannemer, die zijn kapitaal in de zaak steekt, waarborgen moet hebben, dat hij zijne leverancie eene reeks van jaren kan voortzetten. Nu moge het waar zijn, dat te voorzien is, dat over tien jaren reeds zoodanige verbeteringen in de gasbereiding zijn gebragt, dat verandering der fabriek noodzakelijk is, maar dan gelooft Spr. toch, dat dezelfde lokalen te gebruiken zullen zijn, zoodat het kapitaal er in gestoken, niet te niet is gegaan. Wat aangaat de tarieven, die men meent, dat even goed zouden kunnen worden vastgesteld voor den aannemer als voor de stad, met betrekking tot de leverancie van het licht in de woningen der ingezetenen, moet men niet voorbijzien, dat, als men de verlichting uitbesteedt, men ook in dit opzigt gedurende den ganschen tijd, dat het kontrakt met den aannemer loopt, gebonden blijft. Gaat de verlichting uit van de stad zelve, dan heeft zij de bevoegdheid die tarieven te veranderen, telkens als daartoe in het belang der gebrukers termen zijn. Men heeft dan meer vrijheid om zich te bewegen. De zwarigheid, dat een groot kapitaal door de stad in de zaak gestoken moet worden weegt, bij Spr. niet, en men zou, door het voorbeeld van Leiden te volgen en eene reserve-kas te vormen, al zeer spoedig kunnen gedekt zijn.

De heer *Ackersdijck* doet nog opmerken, dat het onmogelijk is, dat de stad eene groote fabriek goedkooper zoude aanleggen en besturen dan een aannemer het zoude *kunnen* doen. Het laat zich dus moeijelijk denken, dat geen aannemer het gas even goedkoop zoude willen leveren. Bij vrije mededinging zoude men de proef hiervan kunnen nemen. Het komt er dus, volgens hem, vooral op aan, dat men de voorwaarden zoo naauwkeurig kan stellen, dat men van de behoorlijke levering genoegzaam verzekerd is. Dit durft hij niet verzekeren, maar hij zoude in elk geval huiverig zijn, om nu reeds te beslissen, dat men dit niet nader onderzoeken of beproeven zal.

De heer *Visscher* zegt, dat de komm. alle mogelijke moeite heeft gedaan, om den leverancier te persuaderen, voor minderen prijs de levering te kontinueren; zijne voorstellen waren echter zoo enorm, dat er geen denken aan was ze aan te nemen. De eerste raad dus der komm. is, geen kontrakt meer met den tegenwoordigen leverancier aan te gaan. En als nu hij het voor geen noemenswaardig minderen prijs wil doen, hoe dan, vraagt Spr., een ander, die alles wagen moet van wat hij nog niet gewonnen heeft, terwijl deze het kon wagen van de enorme sommen, die hij reeds heeft gewonnen? Moet men nu den tijd laten verloopen eer men tot eenigen anderen maatregel komt? De komm. was van oordeel, dat in allen gevalle de stad het beste deed, eene fabriek daar te stellen, dan kon zij de pijpen door de straten nu geheel verleggen, op gelijkmatige en goede wijze leggen en verbinden met de buitenwijken. Waren die daargesteld, en vond men, dat het nog zaak was, de exploitatie niet voor stads rekening te nemen, dan kon men vragen: wie wil nu in ons lokaal voor dezen of dien prijs leveren? Dan had de stad een lokaal, de aannemer behoefde geen geld uit te schieten, en was niet onderhevig aan den bezwarenden kans, dat hij na vijf jaren zijne geheele inrigting zou moeten opbreken. — De voordeelen in Groningen, Leijden, Delft en andere plaatsen reeds verkregen zijn zoo enorm, dat de verlichting weinig of niets kost en het zich met allen grond laat aanzien, dat deze gunstige resultaten zoowel voor die steden als ook derzelver ingezetenen, voor het vervolg geenzins zullen achterwegen blijven. Wat is nu in deze de pligt van den raad? De komm. vermeent zich van den haren gekweten te hebben.

De heer *Schuurman* zegt, dat zoo in andere steden de eigen verlichting niets kost en nog een belangrijk voordeel aan die steden afwerpt, dan de gas verbruikers alléén de stads verlichting betalen en Spr. vraagt of dat billijk is. Spr. zoude meenen, dat als de stad de verlichting zelve onderneemt, de prijzen zoo moeten worden geregeld, dat geen voordeel wordt genoten. Die zaak is echter voor vele beschouwingen vatbaar, waar Spr. thans niet in zal treden, maar alleen zal voorstellen B. en W. uit te noodigen om een kontrakt van aanbesteding voor de levering van het gas, voor een zeker getal jaren, op te maken, en aan den raad in te dienen, ten einde bij goedkeuring hiervan de noodige publiciteit te geven en daarop inschrijvingen van industrieelen uit te lokken en alzoo te trachten de zaak door de vrije konkurrentie te doen aanvaarden, of wanneer dit blijken mogt onmogelijk of te bezwarend te zijn, terug te komen op het door de kommissie thans voorgestelde.

De heer *Bake* erkent, dat eene onderneming, gedreven door een bestuur, minder gunstige resultaten oplevert, dan eene zoodanige die door een fabriekant gedreven wordt. Men moet evenwel, zegt Spr., niet uit het oog verliezen, dat het hier geldt eene zaak van algemeene behoefte — eene eerste behoefte, en men dus niet *alleen* moet zien, of men het goedkoop kan doen, maar ook of het goed, doelmatig, veilig is, het aan een partikulier persoon over te laten. Bezwaren tegen het besturen der fabriek door de stad bestaat niet; de kontrole is de gemakkelijkste die bestaan. De heer *Visscher* heeft reeds gezegd, dat de stad geen fabriekant behoeft te zijn, maar de levering van het gas kan uitbesteden. Men besteedt dan aan de levering van het gas in den gashouder waarvan de hoeveelheid door fabriekmeters of zoogenaamde compteurs, zonder bezwaar wordt bepaald. Het gebruik door partikulieren wordt op dezelfde wijze door compteurs, bij elk gebruik er aanwezig, naauwkeurig bepaald en maandelijk, opgenomen. Er is dus geen gemakkelijker kontrole dan die eener gasverlichting. Het kapitaal, dat in de zaak gestoken moet worden, erkent Spr., dat vrij aanzienlijk is, maar wie de zaak ook aanneme, moet dat er in steken. Elk goed fabriekant schrijft jaarlijks van zijn kapitaal zeker gedeelte op zijn boek af; dat behoort onder de kosten van fabriekaadje, en dat kan de stad ook doen. Doet men de aanbesteding voor korten tijd, zoo als door den heer *Ackersdijk* is aangegeven, dan is het gevolg, dat de aannemer reeds gekozen is, want dan is het de tegenwoordige; wie toch zou kunnen konkurreren tegen den man, die alles reeds bezit? en dan heeft hij de handen geheel vrij. Een monopolie is en blijft de zaak altijd, naar Spr. opinie, en in de steden waar konkurrentie was is het ook een monopolie geworden. Wat nu de *fittings* betreft, dat is een monopolie in handen van den aannemer, maar niet in handen van de stad. De aannemer legt gewoonlijk aan de personen, wien hij gas levert, de verpligting op ook de *fittings* van hem te nemen; dat behoeft, dat moet de stad niet doen; maar integendeel aan een iegelijk vrijlaten door wien en op welke wijze hij zijne verlichting wenscht in te rigten. Verschillende personen zullen zich op die zaak toeleggen en in plaats dat de exploitatie door de stad de partikuliere nijverheid zal onderdrukken of benadeelen, zal het tegendeel plaats hebben en nieuwe industrie hier ter stede ontstaan. De stad moet zich alleen met de distributie van het gas belasten en de gaspijpen op aanvraag in verband stellen met het in gereedheid gebragte huis. Het bepalen van een standaardprijs, waarvan de heer *Ackersdijk* spreekt, levert geen gering bezwaar op; dat is een standaardprijs van het oogenblik, en die niet meer geldt over tien of twintig jaren. Als men in aanmerking neemt, dat het gas in den gasometer geleverd *f* 1,50 kost en de 1000 kub. vt. van *f* 6,00 tot *f* 3,50 verkocht worden, dan ziet men, dat er enorm verschil bestaat. Even onmogelijk is het konditiën te maken, die niet ontdoken kunnen worden en op den duur zijn te handhaven. bij exploitatie door het stedelijk bestuur zal de prijzen jaarlijks door den raad kunnen vastgesteld worden.

De heer *Pabst* leest een gedeelte van het rapport der komm. voor, om te bewijzen, dat onder den prijs door den heer *de Heus* opgegeven, begrepen is het verlies, dat die aannemer kon lijden, wanneer hij voor 1862 den prijs verminderde. Die prijs komt Spr. nog te hoog voor. In allen geval, men kent den prijs niet, waarvoor een aannemer het gas na 1862 zal willen leveren. Spr. moet bekennen, dat de woorden van den heer *Bake* zwaar bij de vergadering moeten wegen; hij kan met groote kennis van zaken en eigen ondervinding oordeelen en het voorstel waartoe hij medewerkte geeft het bewijs van belangloosheid door de belangen der fabriek van draagbaar gas geheel te verzaken; en desniettegenstaande gelooft Spr. dat de argumenten van dat geacht lid niet juist zijn. Men kan geen aannemer bekomen voor 5 jaren, zegt de heer *Bake*. Er is dunkt Spr. geen bezwaar, om voor 10 jaren aan te besteden, want zoo er al uitvindingen komen, van verbeterd gas en andere fabriekaadje, zou het dan raadzaam zijn dat het stedelijk bestuur maar zoo dadelijk daartoe overging, niet eerst de ondervinding raadpleegde? Spr. dunkt 10 jaren zijn niet lang. Bij een korter termijn zal de tegenwoordige aannemer aannemer worden, beweert de heer *Bake*. Spr. voegt er bij, onder *eene voorwaarde dat hij het goedkoopste gas zal leveren.* Want dit staat vast: gaat het plan van Spr. door, dan moet eerst onderzocht worden den prijs, en blijkt het dan, dat het voordeel is dat de stad zelve eene fabriek hebbe, dan wenscht Spr. de eerste te zijn die het daarstellen ondersteunt. Maar valt dit anders uit, dan zal Spr. er nooit toe medewerken, om stads geld voor ondernemingen van nijverheid te gebruiken.

De heer *Bake* merkt aan, dat de verbruikers toch altijd de kosten der stadsverlichting betalen. De stadsverlichting is en zal altijd blijven een zeer miniem deel van de geheele verlichting, zoodat, als niet de burgerij in de kosten deelde, de stad niet voor *f* 18000 per jaar verlicht zou worden. Ieder dus, die gas verbruikt moet een gedeelte der straatverlichting betalen, want juist daardoor wordt de aannemer in de mogelijkheid gesteld, de stad voor eene betrekkelijk geringe som te verlichten. De gasverbruikers zullen zich niet over eene verlichting voor stads rekening beklagen, want zij zullen daardoor goedkooper en beter gas verkrijgen, buitendien in de voordeelen van eene minder kostbare straatverlichting deelen en aanmerkelijk in onafhankelijkheid winnen.

Het voorstel van den heer *Schuurman* wordt af... met 13 stemmen tegen die der HH *v. Boetzelaer*, *v. Hoytema*, *v. Stirum*, *Bake*, *Bosch*, *v. Dielen*, *v. Doorn*, *de Graaf*, *Visscher*, *de Jong*, *v. Veen* en den Voorz. aangenomen.

Worden alsnog aangenomen eenige voordragten omtrent rekwesten in zake de direkte belasting, waarna de verg. uiteengaat.

Zitting van den Stedelijken Raad van Amersfoort, van 15 Februarij 1859.

Voorzitter Mr. *A. G. Wijers.*

Tegenwoordig zijn 13 leden; afwezig is de heer *van Werkhoven* met kennisgeving.

Aan de orde is de beraadslaging over het kohier van den hoofdelijken omslag over 1859, met de daartegen ingebragte bezwaren van *K. de Rooij*, wiens aanslag echter wordt behouden zoo als die is gedaan, nl. naar eene huurwaarde van *f* 130 van zijn woonhuis en *f* 50 van het daaraangrenzend kantoor. De Voorz. deelt mede dat van mr. *G. Turk* een betoog tegen de geheele belasting is ingekomen, waaromtrent hij voorstelt over te gaan tot de orde van den dag, wijl de aanslag van dien belastingschuldige is geschied overeenkomstig de goedgekeurde grondslagen. De heer *van Lockhorst* zegt heel veel waars in die reklame te vinden en stelt daarom voor om haar in handen te stellen der kommissie van het belastingstelsel. De Voorz. doet opmerken dat geene beslissing op dit ongezegeld stuk mag genomen worden, maar de komm. zich met den inhoud zou bekend maken. Overeenkomstig des voorzitters voorstel besloten zijnde, wordt het kohier met algemeene stemmen vastgesteld tot een bedrag van *f* 24535,36½.

Ontwerp-besluit, waarbij ingevolge art. 17 der wet op het lager onderwijs, het getal der openbare scholen wordt vastgesteld, nl. de armen- en tusschenscholen. — Goedgekeurd met algemeene stemmen.

Ontwerp-besluit, waarbij B. en W. worden gemagtigd om met mr. *E. L.* baron *van Hardenbroek van Lockhorst* te kontrakteren tot vernietiging van het in der tijd gesloten kontrakt betreffende het onderhoud van de brug bij Kladdenburg. — Als voren.

Voorstel van den heer *v. Beek* om de verslagen der raadszittingen door middel van de *Amersf. Ct.* openbaar te maken. De Voorz. zegt gister en heden twee rekwesten te hebben ontvangen van den uitgever dier courant, uit welker lezing blijkt, dat deze 1. zich bereid verklaart om, bijaldien de meerderheid van den raad in den geest van of volgens het voorstel van den heer *v. Beek* beslist, de bedoelde verslagen te publiceren, mits daarvoor genietende over 1859 *f* 100, volgens op te stellen kontrakt, met bepaling dat partijen deze verbindtenis slechts voor één jaar, als proeve aangaan en de kosten van het kontrakt voor rekening der gemeente komen; en 2. verzoekt, dat de raad hem als vergoeding voor den arbeid wegens het plaatsen van de kennisgevingen, verordeningen en besluiten des gemeentebestuurs, zoodanig bedrag toelegge als de raad billijk en dienstig zal achten. (De Voorz. zegt, dat de rekwestrant daarvoor in een ander adres aan B. en W. eene som van *f* 100 in 't jaar heeft aangegeven.) Op voorstel van den Voorz., wordt z. h. s. besloten aan B. en W. op te dragen nopens deze aangelegenheid een nader voorstel aan den raad te doen.

De heer *Diemont* verlaat de vergadering.

Verzoek van het polderbestuur van den polder de Dwist om mede een adres in te dienen opdat de afwatering der Geldersche vallei niet op de Eem, maar direkt in zee worde gebragt. De Voorz., aanvoerende dat de zaak die vallei rustende is, stelt voor aan het verzoek voor 't tegenwoordige geen gevolg te geven, waartoe wordt besloten.

Advies van den kontroleur der pl. belastingen op een staat van oninbare posten van den hoofdelijken omslag over 1856, strekkende tot toelating. — Ter sekretarie; de behandeling in eene volgende vergadering.

Verzoek van wed. *S. Meijers* om terugbekoming van *f* 3,40 voor welk bedrag zij vermeent te hoog aangeslagen te zijn geweest in den hoofdelijken omslag over 1857. De Voorz. merkt op dat deze reklame niet ter bekwamer tijd is ingebragt en bovendien ten opzigte van het getal personen, waarnaar de aanslag geregeld was, in der tijd geene misvatting heeft plaats gevonden. Op voorstel van den Voorz., wordt tot afwijzing van het verzoek besloten.

Missive van den instituteur *A. M. Kolewijn, Nz.*, te kennen gevende dat hij in het besluit om hem, na zijn eervol ontslag als openbaar onderwijzer, een jaarlijksch subsidie van *f* 400 als bijzonder onderwijzer toe te kennen een blijk meent te mogen zien van 's raads tevredenheid over de wijze, waarop hij zijne betrekking vervult, en dit op zóó hoogen prijs stelt, dat hij, ook op aandrang van bijna al de ouders zijner leerlingen, heeft besloten de toelage aan te nemen en alzoo geen gebruik te maken van de hem onlangs aangeboden gelegenheid om, met uitzigt op grootere geldelijke voordeelen, zijne inrigting naar elders over te brengen. — Voor notifikatie.

Goedkeuring van Gedep. Staten op de gem. rekening over 1857. — Voor informatie.

Verzoek van de vleeschhouwers *G. P. Itmann*, *D. M. v. Gelder*, *A. de Bruijn*, *B. Thien Jz.*, en *W. M. Rood*, waarin zij met het oog op door de rijks-kommiezen gedane benaderingen, hunne belangen aanbevelen, welke h. i. voornamelijk zullen worden bevorderd door de oprigting van eene schaal ter weging van hun vee, en door de bepaling eener aangifte aan de poort van het in te voeren rundvee. Ter sekretarie en behandeling in eene volgende vergadering.

Verzoek van *P. P. Kievits en Cie*, ondernemers van eene stoombootdienst tusschen Amsterdam en Amersfoort, om, als zij de dienst in werking brengen en ingevolge het stedelijk reglement aan havengeld mogten onderworpen worden, hun daarin bij wijze van een jaarlijksch subsidie als anderszins te gemoet te komen. — Gesteld in handen eener kommissie, waartoe de Voorz. kiest de HH. *J. F. Lagerwey*, *Herschel* en *v. Beek*.

De heer *Herschel* zegt van ter zijde gehoord te hebben dat het aanteekengeld van 10 cents te Amsterdam van af 1 Jan. ll. is verminderd tot op 5 cents. Met het oog op de in werking brenging van 't reglement op het beurtveer, vraagt Spr. of van B. en W. daarvan iets bekend is? Deze vraag wordt door den Voorz. ontkennend beantwoord.

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOON.